

ประกาศจังหวัดขอนแก่น

เรื่อง รายชื่อผู้ที่ผ่านการประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ
ของโรงพยาบาลขอนแก่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๐๖/ว ๑๔ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๔ ได้กำหนด
หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินบุคคลเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในตำแหน่งระดับควบ และมีผู้ครอง
ตำแหน่งนั้นอยู่ โดยให้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ประเมินบุคคล
ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ อ.ก.พ. กรม กำหนด นั้น

จังหวัดขอนแก่น ได้คัดเลือกข้าราชการผู้ผ่านการประเมินบุคคลที่จะเข้ารับการประเมิน
ผลงาน เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น (ตำแหน่งระดับควบ) จำนวน ๒ ราย ดังนี้

<u>ลำดับที่</u>	<u>ชื่อ - สกุล</u>	<u>ตำแหน่งที่ได้รับการคัดเลือก</u>	<u>ส่วนราชการ</u>
๑	นางสาวปิยธิดา ศิริจันทร์	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ (ด้านการพยาบาล)	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น โรงพยาบาลขอนแก่น กลุ่มการพยาบาล
๒	นางสาวรินันท์ ศรีทองคำ	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ (ด้านการพยาบาล)	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น โรงพยาบาลขอนแก่น กลุ่มการพยาบาล กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม

รายละเอียดแบบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ผู้ผ่านการประเมินบุคคล เพื่อเลื่อนระดับสูงขึ้น จัดส่งผลงานประเมินตามจำนวน
และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประเมินผลงานกำหนด ภายใน ๑๙๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้ที่ผ่านการ
ประเมินบุคคล หากพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ที่ผ่านการประเมินบุคคลยังไม่ส่งผลงานจะต้องขอรับการ
ประเมินบุคคลใหม่ อนึ่ง หากมีผู้ใดจะทักทวงให้ทักทวงได้ ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันประกาศ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

นายพันธ์เทพ เกาโภคา

(นายพันธ์เทพ เกาโภคา)
รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ปฏิบัตราราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น

บัญชีรายละเอียดแบบท้ายประกาศจังหวัดขอนแก่น

เรื่อง รายชื่อผู้ที่ผ่านการประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับชำนาญการ

ของโรงพยาบาลขอนแก่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ส่วนราชการ/ตำแหน่งเดิม	ตำแหน่ง เลขที่	ส่วนราชการ/ตำแหน่ง ที่ได้รับการคัดเลือก	ตำแหน่ง เลขที่	หมายเหตุ
๑	นางสาวปิยธิดา ศรีจันทร์	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น โรงพยาบาลขอนแก่น กลุ่มการพยาบาล กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ	๖๓๑๕๐	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น โรงพยาบาลขอนแก่น กลุ่มการพยาบาล กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ (ด้านการพยาบาล)	๖๓๑๕๐	เลื่อนระดับ ๑๐๐%
๒	นางสาวรินันท์ ศรีทองคำ	ชื่อผลงานส่งประเมิน การพยาบาลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง : กรณีศึกษา (พ.ศ.๒๕๖๓) ชื่อแนวคิดในการพัฒนางาน การจัดทำคู่มือการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ^{รายละเอียดเค้าโครงผลงาน "แบบท้ายประกาศ"} พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ	๗๘๘๓๑	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ (ด้านการพยาบาล)	๗๘๘๓๑	เลื่อนระดับ ๑๐๐%

๙๖๖

๙๖๖

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง: กรณีศึกษา (พ.ศ.๒๕๖๓)

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ ๑๕-๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง (Chronic obstructive pulmonary disease: COPD) เป็นโรคที่ทางเดินหายใจมีการตีบแคบอย่างเรื้อรังไม่สามารถลับคืนสู่สภาพปกติได้อ่อง และสาเหตุปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรคนี้มีหลายประการ เช่น คนสูบบุหรี่ คนที่อยู่ใกล้ชิดคนสูบบุหรี่ multiplic ในอากาศ อาชีพการการ และการตอบสนองของหลอดลม เป็นต้น ซึ่งจะปรากฏอาการให้เห็น เช่น หายใจลำบากมาก เสียงหายใจเป็นเสียงหวีด (Wheezing) อาการเหล่านี้จะหายได้เมื่อได้รับยาขยายหลอดลม โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังมีแนวโน้มจะสูงขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต ถึงแม้จะมีการพัฒนาด้วยการรักษารวมทั้งมียาใหม่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน เพราะมนุษย์ต้องหายใจและสัมผัสกับสิ่งกระตุ้นมาภายนอกต่าง ๆ จึงเป็นสาเหตุและปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคปอดอุดกั้นตลอดเวลา ซึ่งอาการหายใจหอบอาจจะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราว จะเป็น ๆ หาย ๆ ถ้าผู้ป่วยได้รับการดูแลรักษาอาการหอบอย่างถูกวิธี ถูกต้อง และทันทีขณะเริ่มมีอาการ ด้วยการได้รับยาขยายหลอดลมผู้ป่วยจะมีอาการดีขึ้น แต่ถ้าผู้ป่วยได้รับการรักษาไม่ถูกต้องไม่ทันท่วงทีและปล่อยให้อาการหอบรุนแรงมากขึ้น จะทำให้อาการหอบไม่ตอบสนองต่อการรักษาอาจทำให้เสียชีวิตได้

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเป็นโรคที่รักษาไม่หายทำให้เกิดผลกระทบทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ของผู้ป่วยเป็นอย่างมาก และเป็นสาเหตุการตายและความพิการ (Disability) เป็นอันดับ ๔ ในประเทศไทย สหราชอาณาจักร และคาดว่าจะเป็นอันดับ ๓ ภายในปี ๒๐๒๐ เนื่องจากโรคนี้เป็นโรคเรื้อรังที่ทำให้ผู้ป่วยมาพบแพทย์หรือมาห้องฉุกเฉิน และเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลบ่อย ๆ ทำให้ค่าใช้จ่ายสูง และอัตราการตายของผู้ป่วยในแต่ละปีมีจำนวนมากขึ้น แม้ว่าให้ผู้ที่สูบบุหรี่ในปัจจุบันหยุดสูบบุหรี่ทุกคน โรคปอดถูกกั้นเรื้อรังยังมีอัตราเพิ่มขึ้นต่อเนื่องไปอีก ๒๐ ปี เนื่องจากสารพิษจากบุหรี่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อปอด แม้จะหยุดสูบบุหรี่แต่โรคจะก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ และจะแสดงอาการเมื่อปอดเสียหน้าที่ในปริมาณที่มาก ประเทศไทยพบโรคของระบบทางเดินหายใจเป็นสาเหตุการตายอันดับ ๕ ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ดังนั้นการป้องกันไม่ให้เกิดภาวะแทรกซ้อนและลดอุบัติการณ์ที่เกิดขึ้น ทำได้โดยการให้ความรู้ คำปรึกษาแนะนำแก่ญาติและผู้ป่วยที่มีภาวะปอดอุดกั้นเรื้อรัง พร้อมทั้งการดูแลและการปฏิบัติตัว รวมถึงการใช้ยาพ่นขยายหลอดลม เพื่อให้ญาติและผู้ป่วยมีความรู้ มีศักยภาพในการปฏิบัติตัว รวมถึงการใช้ยาพ่นขยายหลอดลม เพื่อให้ญาติและผู้ป่วยมีความรู้ มีศักยภาพในการปฏิบัติตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน

การดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง (COPD) ในภาวะวิกฤตระบบการพยาบาลจะเป็นแบบดูแลทั้งหมด เช่น การดูแลสุขภาพร่างกาย การรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การรับประทานยา โดยให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการรับรู้และกระทำในส่วนที่สามารถทำได้ เมื่อผ่านภาวะวิกฤตแล้วระบบพยาบาลจะเปลี่ยนเป็นแบบสนับสนุนและให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเองที่จำเป็นทั้งหมด ซึ่งความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยมีหลัก ๓ ประการคือ

๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคป้องกันการดำเนินต่อไปของโรคลดการอุดกั้นของทางเดินหายใจป้องกันโรคแทรกซ้อนที่เกิดขึ้น

๒. การบริโภคสารน้ำเพียงพอเพื่อลดลายเสมหะและขับเสมหะได้ดี

๓. การรับประทานยาและที่สำคัญคือวิธีการพ่นยาที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง เป็นโรคของระบบหายใจที่พบบ่อย โดยสาเหตุที่สำคัญของการเกิดโรคคือ การสูบบุหรี่เป็นเวลานาน พบร่วมกับประมาณ ๙๐% ของผู้ป่วยโรคนี้มีประวัติการสูบบุหรี่ ผู้ป่วยต้องเผชิญกับความทุกข์ทรมานจากการหายใจลำบาก และอาจมีการทำเรื่องทำให้เสียชีวิตได้ในที่สุด หากได้รับการรักษาที่ล่าช้า ถือเป็น ๑ ใน ๕ อันดับโรคสำคัญของหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย ๒ ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ พบร่วมกับผู้ป่วยที่นอนพักรักษาด้วย

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน (ต่อ)

โรคระบบทางเดินหายใจมีจำนวน ๑,๒๗๕ รายมีโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง จำนวน ๓๐๔ ราย และมีอัตราการกลับมารักษาซ้ำจำนวน ๔๑ ราย โดยที่สาเหตุของการกลับมารักษาซ้ำคือ สภาพอากาศและสิ่งแวดล้อม การสูบบุหรี่และการปฏิบัติตัวทำให้โรงพยาบาลต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ที่สำคัญโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังยังส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยและครอบครัว ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และภาวะเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวและได้ทำการศึกษาผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นให้ผู้ป่วยสามารถดูแลตนเองได้อย่างถูกต้อง ป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้น และเป็นแนวทางในการจัดทำมาตรฐานการพยาบาล

จากรายศึกษาวันที่รับรักษา ๒๗ เมษายน ๒๕๖๓ ผู้ป่วยชายไทยอายุ ๖๗ ปี สถานภาพสมรสคู่ แม่โรงพยาบาลด้วยอาการหายใจไม่อิ่มก่อนมาโรงพยาบาล ๓๐ นาที แพทย์วินิจฉัยว่าเป็น COPD with Acute exacerbation ได้ให้การรักษาภาวะหายใจหอบเหนื่อยเฉียบพลันโดย On ET-tube with carina ventilator on PCV mode SP ๑๕, Fio₂ ๐.๔, PEEP ๕ cmH₂O, RR = ๑๖ ครั้งต่อนาที พ่น Ventolin ๑ NB stat then ทุก ๕ ชั่วโมง สลับกับ Beradual ๑ NB ทุก ๕ ชั่วโมง, Dexamethasone ๕ mg. (v) ทุก ๖ ชั่วโมง, Platlet ๒๔๓,๐๐๐ ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ WBC ๙,๓๐๐, BUN ๗ mg%, Cr ๐.๙๖ mg%, ผล electrolyte มีค่า Na ๑๓๓ mEq/L, Potassium ๓.๕ mEq/L, HCO₃ ๒๑.๗ mEq/L

ในด้านการรักษาพยาบาลตลอดระยะเวลาที่ผู้ป่วยรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล สามารถค้นหาปัญหาทางการพยาบาลสรุปได้ ๕ ข้อ มีรายละเอียดดังนี้

๑. เสียงต่อภาวะเนื้ือเยื่อได้รับออกซิเจนไม่เพียงพอ เนื่องจากประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนแก๊สลดลง

๒. มีภาวะติดเชื้อในปอด เนื่องจากมีภาวะการหายใจบกพร่อง
๓. ความหนาต่องอกกระเพาะปัสสาวะ เนื่องจากหายใจหอบเหนื่อย และอ่อนเพลีย
๔. มีความบกพร่องในการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมกับโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่เป็นอยู่
๕. ผู้ป่วยและญาติตกง่วงเกี่ยวกับการเจ็บป่วยที่รุนแรง การพยากรณ์ของโรคไม่แน่นอน

ในระหว่างผู้ป่วยอยู่รักษาในโรงพยาบาล วันที่ ๒๗ เมษายน - ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เป็นระยะเวลา ๑๐ วัน ดูแลและแนะนำการปฏิบัติตัวแก่ผู้ป่วยขณะใส่ท่อช่วยหายใจ พ่นยาขยายหลอดลม Beratual ventoline และ Dexa ร่วมกับไดรับ Anti biotic ตามแผนการรักษา ตลอดจนสามารถดูเครื่องช่วยหายใจได้ และสามารถหายใจได้เอง SpO₂ ๘๖-๘๘% โดยไม่หอบเหนื่อย แนะนำให้ผู้ป่วยนอนศีรษะสูง ๓๐-๔๕ องศา เพื่อให้กระบังลมเคลื่อนตัวง่าย ปอดขยายได้เต็มที่ ฝึกสังเกตอาการ สอนวิธีการหายใจเข้า-ออกยาว ๆ วิธีการเป่าลมทางปอด ตลอดจนการแนะนำการปฏิบัติตัวผู้ป่วยและญาติเมื่อกลับไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลมัณฑะเลย์ และที่บ้านเพื่อลดความรุนแรงของการเกิดโรค และอัตราการกลับมารักษาซ้ำ

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

จากรายศึกษาผู้ป่วยรายนี้มาด้วยอาการหายใจไม่อิ่มก่อนมาโรงพยาบาล ในระหว่างผู้ป่วยอยู่รักษาในโรงพยาบาล ให้การพยาบาลผู้ป่วยขณะใส่ท่อช่วยหายใจ พ่นยาขยายหลอดลม ให้ยาตามแผนการรักษา โดยให้ออกซิเจนอย่างเพียงพอ โดยได้รับยาปฏิชีวนะครบตามแผนการรักษา และสังเกตผลข้างเคียงจากการให้ยา ให้การพยาบาลเป็นเวลา ๑๐ วัน จากปัญหาทั้งหมดได้รับการวินิจฉัยอย่างรวดเร็วและได้รับการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลทำให้ผู้ป่วยปลอดภัยไม่มีภาวะแทรกซ้อน มีความรู้เรื่องโรคและปฏิบัติคนเมื่อกลับไปอยู่บ้าน แพทย์อนุญาตให้ผู้ป่วยกลับไปรักษาตัวที่บ้านได้

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

เป็นการเพิ่มศักยภาพของตนเองในการดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง และผู้ป่วยได้รับการดูแลต่อเนื่องหลังจากการจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล ลดอัตรากลับเข้ารับรักษาในโรงพยาบาลของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ช่วยให้ผู้ป่วยและญาติมีความรู้เกี่ยวกับโรค การพัฒนาที่ถูกวิธี ผู้ดูแลผู้ป่วยสามารถพัฒนาได้ถูกวิธี และสามารถช่วยเหลือผู้ป่วยได้ และยังช่วยลดค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาลเนื่องจากระยะเวลาในการนอนโรงพยาบาลลดลง

๗. ความยุ่งยากและข้อข้อในการดำเนินการ

เนื่องจากโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเป็นโรคที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ ผู้ป่วยต้องทนทุกข์ทรมานเมื่อมีอาการกำเริบของโรคจากปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น สิ่งกระตุนทางอารมณ์ภาวะเครียดและวิตกกังวลมากทำให้บางครั้งผู้ป่วยเมื่อหัวใจร้าวมีความร่วมมือในการรักษาพยาบาล ผู้ป่วยมีอาการหงุดหงิด นอนไม่หลับ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ป่วยเหนื่อยได้ง่าย สิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยเสียงดัง ไม่มีอุปกรณ์ทางการแพทย์ให้ผู้ป่วยได้ยืมไปใช้หลังออกจากโรงพยาบาล เช่น ถังออกซิเจน ในรายที่มีปัญหาเศรษฐกิจ ผู้ป่วยสูงอายุบางครั้งพ่นยาไม่ถูกวิธีขณะมีอาการเหนื่อยหอบ ทำให้ได้รับปริมาณยาไม่ครบขนาด กระบอกพ่นยามีขนาดเล็กจับไม่สะดวก ทำให้ต้องเข้าออกโรงพยาบาลเป็นประจำด้วยอาการเดิม ผู้ป่วยรู้สึกท้อแท้ไม่อยากมีชีวิตอยู่จึงต้องเน้นย้ำให้ผู้ป่วยเห็นคุณค่าในตนเองและให้ญาติเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและให้กำลังใจผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถดูแลตนเองและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

ปัญหาที่ได้รับการแก้ไขแล้วคือ ภาวะเนื้อเยื่อได้รับออกซิเจนไม่เพียงพอ โดยผู้ป่วยสามารถลดเครื่องช่วยหายใจได้ และไม่มีภาวะหอบเหนื่อย ภาวะติดเชื้อในปอด เนื่องจากการหายใจบกพร่อง โดยได้รับยาปฏิชีวนะควบคุมตามแผนการรักษา ผู้ป่วยและญาติมีความวิตกกังวลลดลงเกี่ยวกับการเจ็บป่วยที่รุนแรง การพยากรณ์ของโรคไม่แน่นอน มีความรู้ ความเข้าใจในตัวโรคและการปฏิบัติตัว โดยได้ให้การพยาบาล และแนะนำการปฏิบัติตัวสำหรับผู้ป่วยและญาติ เช่น การงดสูบบุหรี่ หลีกเลี่ยงจากบริเวณที่มีฝุ่นละออง เช่น คอกสัตว์ โรงสี ฝุ่นละอองจากเกรดรอกไม้ เป็นต้น ป้องกันการติดเชื้อ โดยหลีกเลี่ยงการเข้าไปในสถานที่มีคนจำนวนมาก หรือใกล้ชิดคนเป็นหวัด หรือโรคติดต่อทางเดินหายใจ รวมถึงพ่นยาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดอัตรา_run ของโรค และการกลับมารับการรักษาซ้ำ

๙. ข้อเสนอแนะ

๑. หน่วยงานควรมีจัดระบบการบริหารอุปกรณ์ทางการแพทย์ เช่น ถังออกซิเจน สามารถให้ผู้ป่วยที่มีปัญหาทางการเงินยืมไปใช้ก่อนในระหว่างที่อยู่บ้าน และสนับสนุนการทำวัตกรรมเพื่อเป็นเพื่อนคู่ชีวิตผู้ป่วย ให้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อลดการกลับมาของโรงพยาบาลซ้ำ และลดค่าใช้จ่ายของผู้ป่วยและโรงพยาบาล

๒. โรงพยาบาลควรมีหน่วยงานเชิงรุกที่ลงพื้นที่เพื่อรับประมวลผลการรักษาให้ผู้ป่วยได้รับบริการมีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ งดการสูบบุหรี่ เพื่อป้องกันการเกิดโรคถุงลมปอดอุดกั้นเรื้อรังและป้องกันไม่ให้เกิดภาวะแทรกซ้อนจากโรค

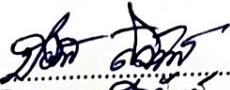
๑๐. การเผยแพร่ผลงาน

- ไม่มี

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

- ไม่มี

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....

(.....คงสุก นิติชล ธีรศักดิ์)

(ตำแหน่ง) ..... พยาบาลวิชาชีพ พยานาค

(วันที่) .... ๑๒ / ๖ มกราคม / ๒๕๖๕

ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
—	—
—	—
—	—
—	—

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....

(.....นางพรเวลย์ พรเมธี)

(ตำแหน่ง) ..... พยาบาลวิชาชีพเชี่ยวชาญ

(วันที่) .... ๑๒ / ๗ พฤษภาคม / ๒๕๖๕

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ) .....

(.....นายเกรียงศักดิ์ วัชรนกกลกิจวรรดิ)

(ตำแหน่ง) ..... ผู้อำนวยการโรงพยาบาลขอนแก่น

(วันที่) .... ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

ผู้บังคับบัญชาที่เห็นอีกหนึ่ง

ผลงานลำดับที่ ๒ และผลงานลำดับที่ ๓ (ถ้ามี) ให้ดำเนินการเหมือนผลงานลำดับที่ ๑
โดยให้สรุปผลการปฏิบัติงานเป็นเรื่องๆ ไป

หมายเหตุ : คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสองระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เห็นอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ให้มีคำรับรองหนึ่งระดับได้

แบบเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน (ระดับชำนาญการ)

๑. เรื่อง การจัดทำคู่มือการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

๒. หลักการและเหตุผล

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเป็นโรคที่มีการอุดกั้นทางเดินหายใจภายในปอดเนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นที่หลอดลมและถุงลมปอด ทำให้เกิดความผิดปกติของระบบทางเดินหายใจอย่างช้า ๆ โดยผู้ป่วยมีอาการไอหายใจลำบากและมีเสมหาก ทำให้ผู้ป่วยได้รับออกซิเจนไม่เพียงพอ และเนื่องจากโรคนี้เมื่อเป็นแล้วจะมีอาการมากขึ้นเรื่อย ๆ และอาจส่งผลกระทบกับผู้ป่วยทำให้ไม่สามารถทำงานได้ ทำให้ขาดงาน ขาดรายได้ บางครั้งอาการรุนแรงจนถึงขั้นต้องใส่ท่อช่วยหายใจหรืออาจอันตรายจนถึงชีวิตได้

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังพบในผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ส่วนใหญ่เกิดจากการระคายเคืองต่อเยื่อบุหลอดลมเป็นเวลานาน ๆ โดยเฉพาะในบุคคลที่สูบบุหรี่ การได้รับสารเคมี หรือการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ หรือการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีสารระคายเคืองต่อระบบทางเดินหายใจ เช่น ฝุ่นละออง หรืออยู่ในเขตที่มีอากาศเสีย เช่น เขตโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น จากสถิติโรงพยาบาลขอนแก่น หอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย ๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่า ผู้ป่วยที่นอนพักรักษาด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ มีจำนวน ๑,๓๗๕ ราย มีโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังจำนวน ๓๐๔ ราย และมีอัตราการกลับรักษาเข้า院จำนวน ๔๑ ราย โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และส่วนมากมีประวัติสูบบุหรี่มา ก่อน ซึ่งปัจจุบันผู้ป่วยบางส่วนยังคงสูบบุหรี่อยู่และบางส่วนเลิกแล้ว จากการซักถามถึงการปฏิบัติเมื่อกลับบ้าน ในเรื่องการฝึกระบบทางเดินหายใจ การรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การใช้ยา การป้องกันการติดเชื้อ ในระบบทางเดินหายใจแล้วพบว่าผู้ป่วยส่วนมากยังขาดความรู้และความเข้าใจ จึงได้จัดทำคู่มือการดูแลตนเอง สำหรับผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังโดยได้รวมข้อมูลและสรุปวิธีการดูแลตนเองในเรื่องการฝึกระบบทางเดินหายใจ การรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การใช้ยา การป้องกันการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถดูแลตนเองได้อย่างถูกต้องขณะที่อยู่บ้าน รวมทั้งช่วยสร้างสัมพันธภาพให้แก่ผู้ป่วยและญาติมากขึ้น เนื่องจากบางกิจกรรมต้องอาศัยความร่วมมือทั้งผู้ป่วยและญาติ และเกิดการพัฒนาคุณภาพทางการพยาบาลด้วย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อจัดทำคู่มือการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง
  ๒. เพื่อส่งเสริมการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง
  ๓. เพื่อเป็นแนวทางในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลตนเอง
๔. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

บทวิเคราะห์

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรังเป็นโรคที่ใช้ระยะเวลาในการดำเนินโรคที่ยาวนาน จึงส่งผลต่อร่างกายหลายระบบ ทั้งระบบปอดและการหายใจ ระบบหัวใจและหลอดเลือด ระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ สภาพจิตใจ ฯลฯ ก่อให้เกิดปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวันและคุณภาพชีวิตที่ลดลง อาการสำคัญของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง คือ ภาระการหายใจลำบาก อาการผ่านเข้าออกจากร่องอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้การแลกเปลี่ยนกํา๊กในปอดไม่เพียงพอ การฝึกการหายใจเพิ่มประสิทธิภาพในการหายใจ ทำให้เกิดการผ่อนคลายลดอาการหอบเหนื่อย รวมทั้งยังทำให้การเคลื่อนไหวของทรวงอกดีขึ้น ช่วยลดการดำเนินโรคตลอดจนเสริมสร้างคุณภาพชีวิต

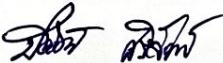
แนวความคิด

ฝึกการหายใจอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้วิธีการดูแลตนเองของโอลิร์ม (Self care Therapy) ที่กล่าวว่า บุคคลมีความต้องการเรียนรู้ในการกระทำ ผลของการกระทำ เพื่อตอบสนองความต้องการการดูแลตนเองที่ จำเป็น โดยคงไว้ซึ่งชีวิต สุขภาพ และความผาสุก แต่เมื่อไม่สามารถดูแลตนเองได้ย่อมต้องการความช่วยเหลือจาก

บุคคลอื่น ซึ่งกรณีพยาบาลสามารถให้ความช่วยเหลือได้โดยการให้ความรู้ อธิบาย แนะนำและสนับสนุนให้กำลังใจเพื่อให้สามารถดูแลตนเองได้ และเน้นให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการดู

ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

๑. เลือกเรื่องที่ต้องการศึกษา และพัฒนาโดยผู้ศึกษาได้เลือกรื่องการดูแลตนของสำหรับผู้ป่วยโรคปอดอุดกันเรื้อรัง และกำหนดขอบเขตของผู้ป่วยโรคปอดอุดกันเรื้อรังที่มารับการรักษาที่หอผู้ป่วยอายุกรรมชาย ๒ โรงพยาบาลขอนแก่น ตั้งแต่เข้ารับการรักษาจนกระทั่งจำหน่าย
๒. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากตำรา ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย หลักฐานเชิงประจักษ์ ปรึกษากับพยาบาลที่มีความชำนาญและแพทย์ผู้รักษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลกำหนดเนื้อหา แนวทางในการจัดแผ่นพับ
๓. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวม วิเคราะห์ นำมาร่างแผนการจัดทำคู่มือการดูแลตนของสำหรับผู้ป่วยโรคปอดอุดกันเรื้อรังตามกระบวนการพยาบาล โดยเน้นการพยาบาลแบบองค์รวม
๔. จัดทำคู่มือการดูแลตนของสำหรับผู้ป่วยโรคปอดอุดกันเรื้อรัง และให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา
๕. ปรับปรุงแก้ไขคู่มือตามข้อเสนอแนะ
๖. เรียนรู้และจัดทำคู่มือการดูแลตนของสำหรับผู้ป่วยโรคปอดอุดกันเรื้อรังเพื่อเผยแพร่
๗. ประเมินผลความรู้ความเข้าใจของผู้ป่วยก่อนและหลังการให้ความรู้
๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ
  ๑. สามารถป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนกับผู้ป่วยโรคปอดอุดกันเรื้อรัง
  ๒. ผู้ป่วยมีความรู้ความสามารถดูแลตนของที่บ้านได้ลดการกลับมานอนซ้ำในโรงพยาบาล
๙. ตัวชี้วัดความสำเร็จ
ผู้ป่วยโรคปอดอุดกันเรื้อรังตอบคำถามเรื่องการดูแลตนเองได้ ๘ ใน ๑๐ ข้อ ≥ ๘๐%

(ลงชื่อ) .....

(.....)
(ตำแหน่ง) .... พยาบาล วิชาชีพ นิติเวศน์

(วันที่) ..... ๑๒ / เมษายน / ๒๕๖๗

ผู้ขอประเมิน

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยไตเรื้อรังที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่อง: กรณีศึกษา (พ.ศ.๒๕๖๓)

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ ๒๐ เมษายน - ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

๓. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ไตเรื้อรัง (Chronic kidney Disease) เป็นโรคที่พบบ่อย และเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขของประเทศไทย เป็นโรคเรื้อรังที่รักษาไม่หายขาด จำเป็นต้องรักษาอย่างต่อเนื่อง และมีค่าใช้จ่ายที่สูงมากโดยเฉพาะเมื่อเข้าสู่ไตเรื้อรังระยะสุดท้าย (End stage renal disease: ESRD) ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการบำบัดทดแทนไต ในประเทศไทยมีผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย จำนวน ๖๒.๕ รายต่อประชากรล้านคนต่อปี มีผู้ป่วยใหม่เพิ่มขึ้น ๑๕๙.๖ รายต่อประชากรแสนคนต่อปี และพบอัตราตายจากโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย ๑๙๕.๓ ต่อประชากรพันคน

ไตเรื้อรังเป็นภาวะไตสูญเสียหน้าที่ติดต่อกันเป็นระยะเวลานานหรือมากกว่า ๓ เดือนทำให้เกิดความผิดปกติของโครงสร้างหรือการทำงานของไต เมื่อผู้ป่วยมีอาการของภาวะยูรีเมีย (Uremia) หรือเข้าสู่โรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย จึงจำเป็นต้องมีการบำบัดทดแทนไต การล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่อง (Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis; CAPD) เป็นวิธีการรักษาที่ง่ายผู้ป่วยสามารถเปลี่ยนน้ำยาได้เองที่บ้าน มีค่าใช้จ่ายรวมต่ำกว่าการรักษาด้วยเครื่องฟอกเลือดไม่ต้องใช้อุปกรณ์เครื่องมือราคาแพงมาก และสามารถดำเนินการรักษานอกโรงพยาบาลได้แต่การล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่อง มีภาวะแทรกซ้อนที่พบบ่อย คือการติดเชื้อของเยื่อบุช่องท้อง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการปนเปื้อนขณะเปลี่ยนสายต่อห่อล้างไต (transfer set) หรือขณะเปลี่ยนถ่ายน้ำยาจากเทคนิคที่ไม่ถูกต้อง หรืออุปกรณ์ในการเปลี่ยนถ่ายชำรุด การไม่รักษาความสะอาดในขณะปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย และเป็นสาเหตุการตายถึงร้อยละ ๗-๑๐ ทำให้เกิดความทุกข์ทรมานและมีผลทำให้ประสิทธิภาพการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่องลดลง จำเป็นต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลบ่อยครั้ง เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

จากข้อมูลหน่วยเวชระเบียนและสถิติ โรงพยาบาลขอนแก่น พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๓ พบว่า มีผู้ป่วยไตเรื้อรังที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลขอนแก่น ที่หอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย ๒ มีจำนวน ๖๑๑, ๕๔๑ และ ๖๒๓ ราย ตามลำดับ ได้รับการรักษาโดยการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่อง (Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis: CAPD) จำนวน ๗, ๕ และ ๗ ราย ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการบำบัดทดแทนไตโดยการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่อง ยังคงมีบทบาทอย่างมากในการรักษาผู้ป่วยไตเรื้อรังระยะสุดท้าย และผู้ป่วยยังมีการติดเชื้อเยื่อบุช่องท้องจากการล้างไตทางช่องท้องของนิດถาวร ทำให้ผู้ป่วยจำเป็นต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลบ่อยครั้งเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาการติดเชื้อเพิ่มมากขึ้น

จากกรณีศึกษาผู้ป่วยเพศชาย อายุ ๖๗ ปี แพทย์วินิจฉัยเป็น Case end stage renal disease มารับการรักษาในโรงพยาบาล วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓

อาการสำคัญที่มาโรงพยาบาลคือ Case end stage renal disease on (continuous ambulatory peritoneal dialysis : CAPD) มาตามนัดเพื่อให้ผู้ป่วยและญาติเรียนล้างไตทางหน้าท้อง

แกรรับไว้ในกรณีการดูแลผู้ป่วยรักษาตัวรู้เรื่องดี วัดสัญญาณชีพ BT ๓๖.๙ องศาเซลเซียส, PR ๘๖/min, RR ๒๐/min, BP ๑๗๐/๑๐๕ mmHg. หายใจได้เอง สม่ำเสมอ SpO₂ ๙๖% Observe vital sign มี BP สูง BP ๒๑๙/๑๐๗ mmHg. รายงานแพทย์ พิจารณาให้การรักษา Hydralazine (๒๕) ๑ tab oral bid pc. และ Manidipine (๒๐) ๑ tab oral OD pc.

ระหว่างรักษาผู้ป่วยและญาติได้รับการดูแลสอนผู้ป่วยและญาติเปลี่ยนถ่ายน้ำยาล้างไตและทำแพล็ปผู้ป่วย มีภาวะไตวายเฉียบพลัน ผล BUN ๓๙ ng/dL, Cr. ๑๐.๕๐ mg/dL, K = ๔.๕๘ mmol/L ได้ทำการล้างไตทางช่องท้องด้วยเครื่องอัตโนมัติ (Automated Peritoneal Diaysis; APD) น้ำยาล้างไต (Peritoneal dialysis fluid; PDF) ๑,๐๐๐ cc/cycle x ๓ cycle เข้า ๑๕ นาที ค้าง ๓๐ นาที ออก ๑๕ นาที ทำ APD ได้ ๔ วัน ผล BUN ๔๖ mg/dL, Cr. ๑๑.๔๑ mg/dL, K = ๓.๐๔ mmol/L

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

๔. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน (ต่อ)

ผู้ป่วยและญาติเปลี่ยนถ่ายน้ำยาล้างไตและทำแพลได้ถูกต้องทุกขั้นตอน ผ่าน Trainning CAPD นัด F/U วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ในด้านการรักษาพยาบาลตลอดระยะเวลาที่ผู้ป่วยรักษาในโรงพยาบาลสามารถค้นหาปัญหาทางการพยาบาลได้ ๘ ข้อ รายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. เสี่ยงต่อภาวะติดเชื้อ เนื่องจากภูมิคุ้มกันทางทันต์ เนื่องจากใส่สายล้างไตทางหน้าท้อง และคาสายสวนปัสสาวะ

๒. เสี่ยงต่อได้รับอันตรายจากการความดันโลหิตสูง

๓. มีภาวะโปแตสเซียมสูงจากประสีทิวภาพการทำงานของไตลดลง

๔. มีของเสียคั่งในกระแสเลือด เนื่องจากประสีทิวภาพการทำงานของไตลดลง

๕. มีภาวะแคลเซียมต่ำจากไตเสียหน้าที่

๖. มีภาวะกรดจาก Metabolism เนื่องจากไตเสียหน้าที่

๗. ผู้ป่วยและญาติมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับโรคที่เป็นอยู่ และแนวทางการรักษาของแพทย์

๘. ผู้ป่วยและญาติมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเจ็บป่วย เนื่องจากขาดความรู้เรื่องการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับการล้างไตทางหน้าท้อง

กิจกรรมการพยาบาลที่ให้โดยสรุป ผู้ป่วย End stage renal disease on jugular double lumen catheter (DCL) ดูแลผู้ป่วยและญาติเปลี่ยนถ่ายน้ำยาล้างไต ดูแล Tryfill ๑,๐๐๐ ml. x ๓ cycle ดูแลให้คำแนะนำการปฏิบัติตัวต่อเนื่องที่บ้าน ผู้ป่วยและญาติเปลี่ยนถ่ายน้ำยาและทำแพลได้ถูกต้องครบขั้นตอน

จากปัญหาการพยาบาลทั้งหมดที่กล่าวมาสามารถแก้ไขปัญหาได้คือ ผู้ป่วยและญาติสามารถเปลี่ยนถ่ายน้ำยาล้างไตและทำแพลได้ถูกต้องครบขั้นตอน ความดันโลหิตลดลงจากเดิมหลังได้รับยา Hydralazine (๒๕) ๑ tab oral bid pc. และ Manidipine (๒๐) ๑ tap oral OD pc. ตามแผนการรักษาของแพทย์ และมีปัญหาที่ต้องได้รับการดูแลต่อเนื่องที่บ้านคือ ผลการตรวจทางห้องปฎิบัติการ ค่า BUN, Cr. ที่ยังมีค่าสูงกว่าปกติเนื่องจากผู้ป่วยได้รับอยู่แล้วซึ่งต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องโดยการล้างไตทางหน้าท้องต่อเนื่องที่บ้านต่อไป

แพทย์อนุญาตให้ผู้ป่วยกลับบ้านได้ในวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๓ ได้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการกลับเป็นซ้ำ รวมระยะเวลาอนโรงพยาบาล ๕ วัน

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

ผู้ป่วยชายไทย อายุ ๖๗ ปี เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลครั้งนี้แพทย์วินิจฉัยเป็นโรคไตวายเรื้อรัง จึงต้องรับการรักษาตัวในโรงพยาบาล ได้รับการพยาบาลและศึกษาติดตาม ประเมินผลการพยาบาลเป็นเวลา ๕ วัน พบว่าปัญหาทั้งหมดที่เกิดกับผู้ป่วยได้รับการแก้ไข โดยผู้ป่วยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนเกิดขึ้น ผู้ป่วย ญาติ คลายความวิตกกังวลพร้อมให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล พร้อมให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวและผู้ป่วยมีความมั่นใจสามารถดูแลตนเองได้อย่างถูกต้องและรับการรักษาอย่างต่อเนื่องโดยการล้างไตทางหน้าท้องต่อเนื่องได้ที่บ้านต่อไป

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๑. ทราบถึงปัญหาและผลลัพธ์ทางการพยาบาลผู้ป่วยกรณีศึกษาภาวะไตวายเรื้อรังที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่อง

๒. เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพทางการพยาบาลและนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน กับผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการล้างทางช่องท้องแบบต่อเนื่องใหม่ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

๓. เพิ่มคุณภาพการให้บริการทางการพยาบาลภาวะไตวายเรื้อรังที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่อง
 ๔. ผู้ป่วยและญาติมีความพึงพอใจในการได้รับบริการที่มีประสิทธิภาพ
๕. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ
๖. มีความยุ่งยากในเรื่องการแบ่งระดับผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลแบบประคับประคองเนื่องจากขาดหักษะที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ
๗. มีความยุ่งยากในเรื่องการประเมินด้านจิตวิญญาณ เช่น ความเชื่อ ศรัทธา ความหวัง หรือสิ่งที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ
๘. การรักษาแบบประคับประคอง (Palliative Care) ที่ให้กับผู้ป่วยส่วนผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่คือ ญาติผู้ป่วยแพทย์ พยาบาล ยังไม่มีนักสังคมสงเคราะห์และจิตแพทย์
๙. หอผู้ป่วยที่ให้การดูแลผู้ป่วยภาวะฉุกเฉิน ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการเกี่ยวกับอาการของผู้ป่วยระยะสุดท้ายในทันที
๑๐. เวลาในการที่ญาติมาขอรับคำปรึกษาเกี่ยวกับอาการและแนวทางการดูแลผู้ป่วยของแพทย์ บางครั้งต้องนัดหมายครั้งเพราะเวลาของแพทย์และญาติไม่ตรงกัน
๑๑. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ
- ภาวะไตวายเรื้อรังเป็นการเจ็บป่วยเรื้อรัง ส่งผลให้ผู้ป่วยเกิดความท้อแท้ สิ้นหวัง ต่อต้าน ผู้ศึกษาต้องสร้างสัมพันธภาพและให้ความรู้กับผู้ป่วย ญาติ เพื่อให้ได้รับความร่วมมือในการรักษาพยาบาลตลอดจนมีความรู้ในการดูแลตนเองอย่างดี ป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น สามารถควบคุมภาวะโรคและปรับเปลี่ยนแบบแผนในการดำเนินชีวิตของตนเองได้

๙. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผู้ป่วยรายนี้พบว่าการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่องช่วยลดภาวะของเสียคั่งในร่างกาย การให้ความรู้เกี่ยวกับโรค พยาธิสภาพ แผนการรักษา การล้างไตทางช่องท้องตลอดจนภาวะแทรกซ้อนที่อาจจะเกิดขึ้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ซึ่งการจัดทำสื่อการสอนและเอกสารการปฏิบัติตัวเมื่อยู่ที่บ้าน เพื่อลดความวิตกกังวล ตลอดจนเข้าใจ ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการรักษา และควรจัดให้มีหน่วยให้ฉุกเฉินในโรงพยาบาล ๒๔ ชั่วโมง เพื่อเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้ป่วยได้ ตลอดจนเน้นย้ำการปฏิบัติตัวในการป้องกันภาวะแทรกซ้อน การดูแลตนเองที่บ้าน และผู้ป่วยต้องมาตามที่แพทย์นัดทุกครั้งเพื่อเป็นการติดตามผลการรักษา

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน

- ไม่มี

๑๑. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

- ไม่มี

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) น.ส. วิมิตา ก้าว
 (น.ส. วิมิตา ก้าว)
 (ตำแหน่ง) .....
 (วันที่) ๑๒ / เมษายน / ๒๕๖๕
 ผู้ขอประเมิน

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
—	—
—	—
—	—

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....
 (นางไพรัชย์ พรมพี) .....
 พยาบาลวิชาชีพเชี่ยวชาญ
 (ตำแหน่ง) .....
 (วันที่) ๑๒/๐๙๖๗/๒๕๖๕ .....
 ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ) .....
 (นายเกรียงศักดิ์ วัชรนุกูลเกียรติ) .....
 ผู้อำนวยการโรงพยาบาลขอนแก่น
 (ตำแหน่ง) .....
 (วันที่) ๒๐ พ.ค. ๒๕๖๕ .....
 ผู้บังคับบัญชาที่เห็นอื่นไป

ผลงานลำดับที่ ๒ และผลงานลำดับที่ ๓ (ถ้ามี) ให้ดำเนินการเหมือนผลงานลำดับที่ ๑
 โดยให้สรุปผลการปฏิบัติงานเป็นเรื่องๆ ไป

หมายเหตุ : คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสองระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เห็นอื่นไปอีกหนึ่งระดับ
 เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ให้มีคำรับรองหนึ่งระดับໄได้

**แบบเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน
(ระดับชำนาญการ)**

๑. เรื่อง การจัดแผ่นพับส่งเสริมความรู้สืบโภชนาการสำหรับผู้ป่วยไตเรื้อรัง

๒. หลักการและเหตุผล

โรคไตเรื้อรัง (Chronic Kidney Disease: CKD) เป็นปัญหาสาธารณสุขระดับโลก รวมทั้งประเทศไทยซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญของการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด ซึ่งทำให้เสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการดำเนินโรคไปสู่โรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย (End-Stage Renal Disease: ESRD) ที่ต้องได้รับการบำบัดทดแทนไต หรือปลูกถ่ายไต ปัจจุบันประเทศไทยเป็นโรคไตเพิ่มขึ้นทุกปี ข้อมูลจากการตรวจสาธารณสุข และสมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ พบคนไทยป่วยเป็นโรคไตเรื้อรังร้อยละ ๑๗.๖ ของประชากร หรือประมาณ ๔ ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ต้องเข้าสู่การบำบัดทดแทนโดยประมาณหนึ่งแสนราย

โรคไตเรื้อรังเป็นโรคที่ไม่มีทางรักษาให้หายขาด แต่สามารถลดความเสื่อมถอย และยึดระยะเวลาการเข้าสู่การรักษาโดยวิธีการบำบัดทดแทนได้ การควบคุมการรับประทานอาหาร เป็นหนึ่งในกลยุทธ์ที่ช่วยให้ได้เสื่อมช้าลงได้ พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ระยะก่อนล้างไต มีจุดมุ่งหมายเพื่อชะลอความเสื่อมของไต และควบคุมโรคเรื้อรังที่เป็นอยู่โดยผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังจากเบาหวานต้องควบคุมน้ำตาลสะสมในเลือดไม่เกิน ๗ กะรุ % ระดับความดันโลหิต < ๓๐/๘๐ มม.ปอรอ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ หลีกเลี่ยงอาหารหวาน มันเค็ม และอาหารที่มีโปรตีนสูง ผ่อนคลายความเครียด หลีกเลี่ยงอาหารที่ทำให้เสื่อมเร็ว รับประทานยาตามแผนการรักษาของโรคที่เป็นอยู่ การจัดการอาหารที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยไตเรื้อรังจากเบาหวานจะสามารถช่วยชะลอการทำลายการทำงานของไตส่วนที่ยังเหลืออยู่ให้เป็นไปอย่างช้า ๆ ยึดระยะเวลาในการเข้าสู่การบำบัดทดแทนโดยออกไประนันที่สุด การให้คำแนะนำด้านการบริโภคอาหารสำหรับโรคไตเรื้อรังมีความแตกต่างกันในผู้ป่วยแต่ละรายพิจารณาจากประสิทธิภาพการทำงานของไตและ โรคร่วมอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ป่วยมีภาวะโภชนาการที่ดี ได้รับอาหารที่มีโปรตีนและพลังงานเหมาะสม ลดภาวะแทรกซ้อนจากความผิดปกติของสมดุลโซเดียม โพแทสเซียม แคลเซียม พофฟอรัส ป้องกันการเกิดภาวะบวมน้ำ และช่วยชะลอการดำเนินโรค

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง และประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการและผู้สนใจ

๒. เพื่อให้ผู้ป่วยที่มารับบริการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาหารโรคไตเรื้อรัง และสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง เพื่อแก้ไขภาวะเจ็บป่วยและป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรง

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

บทวิเคราะห์/แนวความคิด

โรคไตเรื้อรังเป็นโรคที่เป็นปัญหาทางสาธารณสุขและสังคมของประเทศไทยที่กำลังทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากเป็นโรคที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาด และมีแนวโน้มผู้ป่วยสูงขึ้นเรื่อย ๆ จากข้อมูลหน่วยเวชระเบียนและสถิติ โรงพยาบาลขอนแก่น พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๓ พบว่ามีผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ๕,๒๔๗, ๕,๓๙๘ และ ๕,๕๘๑ ราย ตามลำดับ เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย ๒ พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๓ มีจำนวน ๖๑๑, ๕๘๑ และ ๖๒๓ ราย ตามลำดับ และได้รับการรักษาโดยการล้างไตทางช่องท้องแบบต่อเนื่อง (Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis: CAPD) ๓๒๗, ๓๗๕ และ ๔๗๗ ราย ตามลำดับ โดยมีพยาบาลให้คำปรึกษา และนักโภชนาการให้คำแนะนำผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง โดยเป็นการให้คำปรึกษารายบุคคล นักโภชนาการมีบทบาทในการให้คำปรึกษาโภชนาบำบัดสำหรับผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง ครอบคลุมถึงการประเมินภาวะโภชนาการ การประเมิน

พฤติกรรมการบริโภคอาหารลາการให้คำปรึกษาด้านโภชนาการและโภชนบำบัดในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง ซึ่งผู้ป่วยมีความเสี่ยงทุกโภชนาการ

จากข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมานี้นำไปสู่การหาแนวทางการให้คำแนะนำด้านโภชนาการสำหรับผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง ที่จะทำอย่างไรที่จะให้ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับสภาพของโรค ช่วยลดการเสื่อมของไตได้ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

๑. ประชุมบุคลากรในหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องเพื่อค้นหาปัญหาและนำเสนอที่ประชุม
๒. ขออนุญาตผู้บังคับบัญชาในการจัดทำเอกสาร
๓. ศึกษาค้นคว้าเรื่องผู้ป่วยโรคไตจากตำรา วารสาร งานวิจัย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาความรู้เรื่องอาหารสำหรับผู้ป่วยโรคไต
๔. จัดทำแผ่นพับความรู้เรื่องอาหารสำหรับผู้ป่วยโรคไต
๕. จัดทำแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังการสอน จำนวน ๑๐ ข้อ
๖. นำแผ่นพับเรื่องการจัดทำแผ่นส่งเสริมความรู้เรื่องอาหารสำหรับผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของเนื้อหา พร้อมทั้งแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
๗. นำแผ่นพับและแบบทดสอบความรู้เรื่องอาหารโรคไตเรื้อรังไปทดสอบใช้กับผู้ป่วย และปรับปรุงแผ่นพับและแบบทดสอบความรู้ให้เหมาะสมกับผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้จัดทำแผ่นส่งเสริมความรู้สื่อโภชนาการสำหรับผู้ป่วยไตเรื้อรังที่มีประสิทธิภาพ
๒. ผู้ป่วยโรคไตมีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถนำไปปฏิบัติตัวอย่างถูกต้อง แผ่นพับสามารถสื่อสารเพื่อให้ผู้ป่วยเข้าใจได้ง่าย ตลอดจนผู้ป่วยที่มีค่าการทำงานของไตเพิ่มขึ้นส่งผลให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังมีคะแนนความรู้หลังจากทำความเข้าใจจากแผ่นพับส่งเสริมความรู้สื่อโภชนาการเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๐
๒. ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังมีความพึงพอใจต่อสื่อร้อยละ ๘๕

(ลงชื่อ) น.ส. วนิดา วงศ์วนิดา
(น.ส. วนิดา วงศ์วนิดา)
(ตำแหน่ง) อาจารย์ศึกษาพัฒนาศึกษาฯ

(วันที่) ๑๒ / เมษายน / ๒๕๖๗

ผู้ขอประเมิน